

نگاهی به تحولات اسرائیل در سال ۲۰۲۱ در گفت و گو با «محسن فائضی»، کارشناس و تحلیلگر مسائل فلسطین

دولت بنت دوام چندانی ندارد

عبدالرحمن فتح اللهی - سال ۲۰۲۱ با تحولات بسیار جدی در داخل رژیم صهیونیستی همراه شد؛ پایان ۱۲ سال نخست‌وزیری بنیامین نتانیاهو و روی کار آمدن ائتلاف و کابینه‌ای شکننده، با توجه به آنچه که در سال گذشته روی داد بسیاری معتقدند تل آویو، هم در حوزه سیاست داخلی و هم در حوزه سیاست خارجی با یک فضای متزلزل و بی ثبات در سال جدید دست به گریبان خواهد بود. از همین رو «ایران» در گفت و گویی با «محسن فائضی»، کارشناس و تحلیلگر مسائل فلسطین به بررسی این مسأله پرداخته که در ادامه از نظر می گذرانید.

دلیل یا دلایل برگزاری سلسله انتخابات، شکست در پروسه ایجاد ائتلاف پارلمانی و تشکیل کابینه و دولت رژیم صهیونیستی و نیز پایان حکمرانی نتانیاهو را چه می دانید؟

دلیلش به قانون انتخابات در رژیم صهیونیستی بازمی گشت. قوانین انتخاباتی این رژیم متأثر از فضای اجتماعی و هویتی سرزمین‌های اشغالی تبیین و تعریف شده است. یعنی در این سرزمین‌ها اینگونه نیست که شما یک انتخابات پارلمانی برگزار کنید و دور بعد نتایج آن تغییر پیدا کند. چون خاستگاه احزاب تقریباً همگی هویتی هستند. برای مثال یهودیان سکولار راستگرایی که تقریباً هویت روسی دارند به حزب لیبرمن یا اسرائیلی خانه ما رای می دهند، اما راست‌های نسبتاً سکولار همیشه به حزب لیکود؛ دلیل دیگر برای برگزاری سلسله انتخابات پارلمانی آن است که هر اسرائیلی به‌طور سنتی و ثابت و فارغ از کارنامه و عملکرد احزاب وقتی پای صندوق می‌روند فقط به حزب مدنظر خود رای می دهند و این یک رویه ثابت سیاسی - اجتماعی در سرزمین‌های اشغالی شکل می‌دهد که به دنبالش رویه ثابتی را هم در ساختار حکومتی به وجود آورده است. به همین دلیل شاهد بودیم که بعد از برگزاری ۴ دوره انتخابات میزبان آرا و تعداد کرسی‌های احزاب تغییر پیدا نمی کرد.

عوامل موفقیت نتانیاهو در ۱۲ سال نخست‌وزیری چه بود و زوال قدرت او به چه دلیل و با کجا شروع شد؟

چون جامعه اسرائیلی طی این سال‌ها همواره سمت چپ‌ان‌های راست گرایش پیدا کرده‌اند و در سال‌های اخیر این گرایش تقویت هم پیدا کرده است. به گونه‌ای که در حال حاضر هم که بنیامین نتانیاهو از قدرت کنار رفته است بازهم کابینه، پارلمان و نخست‌وزیری در دست جریان‌های راست قرار دارد.

نارضایتی‌های عمومی و نادیده گرفتن حقوق برخی از طیف‌ها بخصوص اعراب ساکن سرزمین‌های اشغالی در مرزهای ۱۹۴۸ بازمی‌گردد. اتفاقاً یکی از دلایل تشکیل ائتلاف بنت در برابر نتانیاهو به مشارکت احزاب عرب کنست و مشخصاً «راعم» در ایجاد کابینه بازمی‌گردد و گرنه تنها نقطه قوت بنیامین نتانیاهو در کارنامه ۱۲ ساله نخست‌وزیری او به سیاست خارجی‌اش بازمی‌گردد. اتفاقاً فتالی بنت در عرصه سیاست خارجی مشابه بنیامین نتانیاهو و حتی تندتر از او عمل می‌کند.

آیاتانیاهو با دیگر امیدیه به بازگشت به عرصه قدرت در آ آویو و واشنگتن را در سال ۲۰۲۱ چگونه کاتسوا، ایهودا لومرت، ناتومی بلومنتال، اورن حزان و... برای همیشه بسته شده است؟

نتانیاهو قطعاً می‌تواند به قدرت بازگردد. حتی اگر نتواند فروپاشی ائتلاف و کابینه شکننده بنت بسیار محتمل است. همانگونه که شما در سؤال نخست اشاره کردید ائتلاف پارلمانی که منجر به تشکیل این دولت عجیب و غریب شده است، جریانی متنوع، متکثر، متشتت و حتی متضادی از جریان‌های راست رادیکال صهیونیستی تا اعراب را در خود جای داده است. پس این ائتلاف بسیار شکننده است. لذا احتمال فروپاشی آن بسیار زیاد است.

این ائتلاف عجیب و غریب چگونه شکل گرفت و اساساً نقطه اشتراک و نقطه اتصال حزب آبی و سفید، حزب کار، اسرائیل خانه ما، حزب امیدونو، حزب میرتس، یامینا و لیست متحده عرب (رام) چه بود؟

این جریان‌ها و احزاب اگرچه از نظر سیاسی نگاهی متفاوت و متضاد دارند، اما نقطه مشترک آنها پایان دادن به حکومت بنیامین نتانیاهو بود و گرنه هیچ نقطه اشتراک دیگری در این ائتلاف شکننده و کابینه متزلزل بنت وجود ندارد. این دولت بعد از ۵ ماه توانست بودجه را تصویب کند. این نشان می‌دهد که شدت اختلافات بین احزاب این ائتلاف بسیار بالاست. بنابراین احتمال برگزاری انتخابات در سال ۲۰۲۲ چندان دور از ذهن نخواهد بود. خصوصاً اینکه در اواخر ۲۰۲۲ باید کنترل دفتر نخست‌وزیری را به یائیر لاپید، رهبر حزب چپ میانه «یش عتید» واگذار کند. از طرف دیگر احتمال خروج اعراب (رام) از ائتلاف دولت بنت بسیار بالاست، اتفاقی که مشابه آن با خروج بخشی

از جریان‌های راست رادیکال از ائتلاف لیکود شکل گرفت. به عبارتی به نظر من لقب شکننده‌ترین دولت تل آویو به دولت بنت بازمی‌گردد.

روابط تل آویو و واشنگتن را در سال ۲۰۲۱ چگونه ارزیابی می‌کنید؟

یکی از مهمترین نقاط قوت ۱۲ سال نخست‌وزیری بنیامین نتانیاهو به سیاست خارجی او بازمی‌گشت. وی در این ۱۲ سال به یک نفوذ بالا در روابط دیپلماتیک با دیگر کشورها رسیده بود. یعنی قدرت

در طراحی‌های منطقه‌ای، چه در نقش و جایگاه وی برای تبیین سیاست‌های مدنظر آمریکا در غرب آسیا و چه در سمت سوگیری تحولات خاورمیانه و خصوصاً علیه ایران بسیار پررنگ بود تا جایی که در حال حاضر یکی از انتقادات جدی به دولت بنت همین ضعف عملکردش در حوزه سیاست خارجی است. حتی حواشی بسیار زیادی در خصوص رئیس موساد و فرماندهان ارتش اسرائیل هم شکل گرفته است که نشان می‌دهد آن یکدستی در حوزه سیاست خارجی، امنیتی و نظامی در دوره بنیامین نتانیاهو اکنون در دوره بنت وجود ندارد.

آیا به واقع ذیل آنچه که در سال ۲۰۲۱ در روابط اسرائیل و آمریکا گذشته است، تل آویو به دامان روسیه خواهد رفت؟

نکته بسیار مهمی که در خصوص چرخش سیاست خارجی تل آویو به سمت روسیه وجود دارد این است که به باور من این چرخش ارتباط چندین زیادی تا مدیریت جوبایدن، هم در قبال دولت نتانیاهو و هم در قبال دولت بنت ندارد. چون از زمان دولت نتانیاهو سیاست خارجی رژیم صهیونیستی بر این مسأله استوار بود که علاوه بر تقویت روابط با آمریکا، مسکو خواهان افزایش مناسبات با چین و روسیه هم باشد تا با سیاست خارجی متوازن بین سه

هم به فکر تقویت و عادی‌سازی مناسبات با رژیم صهیونیستی باشند. به هر حال پیرو آنچه که قبلاً اشاره کردم با توجه به توان و برنامه‌های نتانیاهو در حوزه سیاست خارجی عملاً مسیر همواری برای دولت بنت بعد از پیمان ابراهیم شکل گرفته است تا پیوستگی و پیوند روابط خود با کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا را تقویت کند.

آیا به نظر شما تل آویو به یک توازن ژئوپلیتیک در برابر تهران رسیده است؟

واقعیت امر این است که تنش بین ایران و اسرائیل یک تنش ترکیبی از جنگ‌های سایبری، جاسوسی، امنیتی، ترور، خرابکاری، تحرکات نظامی، میدانی و... است. یعنی این جنگ یک جنگ تمام عیار بین دو طرف است که به حوزه ژئوپلیتیک هم کشیده شده است. لذا اسرائیل سعی می‌کند این موازنه را با افزایش مناسبات با کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس پررنگ‌تر کند. در نتیجه نقطه قوت ایران در سایه سیطره بر مرزهای اسرائیل به واسطه حزب الله، حماس، جنبش جهاد اسلامی و سوریه بعد از پیمان ابراهیم وضعیت متفاوتی پیدا کرده است. پس جنگ ایران و اسرائیل به نقطه بسیار شکننده‌ای در حوزه سایبری، ترور، جاسوسی، امنیتی و حتی ژئوپلیتیک رسیده است.

شماره بخشی از مصاحبه عنوان کردید که بنت سیاست رادیکال‌تری از دولت نتانیاهو در قبال ایران خواهد داشت. حال به باور شما با توجه به آنچه که در سایه جنگ تمام عیار تهران و تل آویو در سال ۲۰۲۱ و قبل‌تر گذشته است، سال جدید را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ آیا اسرائیل دست به ماشه خواهد برد؟

هرچند که این اواخر ادبیات و لحن مقامات اسرائیل در خصوص ایران قدری تندتر شده است و این مسأله به نظر من متأثر از وضعیت نابسامان داخلی در حوزه اقتصاد و معیشت است، اما من بسیار بعید می‌دانم که اسرائیل جرات و توان دست بردن به ماشه و جنگ با ایران را داشته باشد. حتی اکثر طرح‌هایی که برای حمله به ایران وجود دارد حول همان خرابکاری و ترور می‌چرخد نه چیزی بیشتر از آن. از طرف دیگر شرایط منطقه اجازه چنین جنگی را نمی‌دهد و دولت هم تمایلی به این مسأله ندارد. خصوصاً که واشنگتن سعی دارد با مدیریت منطقه به دنبال مهار چین در آسیای شرقی باشد. بنابراین محتمل‌ترین گزینه همان پیگیری توری مرگ با هزار ضربه خنجر است که شامل اقداماتی مانند ترور، خرابکاری، تحریک برای ایجاد اعتراض و اغتشاش، جاسوسی و نظایر آن باشد.

متن کامل را در «ایران آنلاین» بخوانید.

اردوغان ۲۰۲۲ دیگر اردوغان ۲۰۰۲ نیست

مسائل سوریه، خرید اس ۴۰۰ از روسیه، تعلیق همکاری ترکیه در ساخت جنگنده‌های اف ۳۵ و... روابط ترکیه و آمریکا در سبیلی ملایم به سردی گراییده و ترکیه به جای اینکه با ورود سرمایه مواجه شود با خروج آن مواجه شد. با آغاز آیدیمی کرونا نیز صنعت گردشگری در ترکیه که حجم بزرگی از اقتصاد ترکیه بدان متکی بود صدمه جدی خورد. دولت ترکیه برای جبران این خسارات اقتصادی، به تزریق پول بدون پشتیبانی روی آورد که این رویکرد خود عامل کاهش ارزش لیر و افزایش تورم شد. از سوی دیگر سررسید بدهی‌های خارجی عامل مضاعف فشار بر اقتصاد روجه ضعف این کشور شد. ورود اردوغان به سیاست دستوری کاهش نرخ سود بانکی نیز سبب شد لیر ترکیه بیش از ۵۰ درصد ارزش خود را از دست بدهد. در دهفته اخیر اردوغان با ارائه برنامه نجات ارز ملی، ارزش لیر را تا حدودی ترمیم کرده اما بعید است ترکیه بتواند با این اقتصاد دستوری بسرعت از بحران فعلی خارج شود. در این میان برخی اعتقاد دارند دولت با توجه به تزریق پول بدون پشتیبان در واقع از جیب مردم خود دربی تهازرت بدهی خویش و کاهش حجم پول در گردش بوده است. به هر حال این اردوغان و این حزب عدالت و توسعه، حزب و اردوغان سال ۲۰۰۲ نیست.

ترکیه در سیاست خارجی با آمریکا دچار چالش‌های جدی در حوزه‌های مختلف شده و مذاکرات آنکارا با بروکسل برای پیوستن به اتحادیه اروپا متوقف شده است. ضمن آنکه سیاست خارجی بالاتر از ظرفیت ترکیه، هزینه‌های زیادی به این کشور وارد کرده است. در بعد داخلی هم رفتار اردوغان با منتقدان و مخالفان باعث انتقادات جدی از سوی برخی کشورهای اروپایی شده است. این کشورها معتقدند ترکیه استانداردهای آزادی بیان و حقوق بشر مدنظر اروپا را رعایت نمی‌کند با وجود این باید به این نکته توجه کرد که اگر اردوغان به دعوت اپوزیسیون مبنی بر انتخابات زود رس تن دهد، حزب عدالت و توسعه و لوی کاهش رای کماکان حزب اول ترکیه خواهد ماند.

با سقوط ارزش برابری لیر مقابل ارزهای خارجی، اردوغان و حزب عدالت و توسعه پس از دو دهه کارنامه موفق در مدیریت ترکیه با جدیت‌ترین خطر ممکن علیه مداوم قدرت خود مواجه شده‌اند. در طول حاکمیت دولت حزب عدالت و توسعه کودتا و فشارهای وارده از سوی محافل سکولار نتوانستند تزلزل در مداوم قدرت اردوغان و حزبش ایجاد کنند. اما سقوط ارزش لیر سبب انتقاداتی به رئیس‌جمهور ترکیه و حزب عدالت و توسعه شده است. بحران اقتصادی و سقوط ارزش لیر اگرچه در ترکیه مسبوک به سابقه بوده و یکبار در آستانه ورود به قرن جدید در دوره تانسو چیلر و یکبار در ۲۰۰۱ در دولت بولنت آجویت بیستر ساز سقوط این دو دولت شد، اما با به قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه و ایجاد دو دهه ثبات نسبی در این کشور، این تصور به وجود آمد که لیر با تقویت خود، وارد ارزهای معتبر و با ثبات شده است. اقتصاد با ثبات، موفق و توسعه یافته مهم‌ترین دستاورد اردوغان و حزب عدالت و توسعه و عامل اصلی مداوم قدرت آنها بوده است. اما در سال ۲۰۲۱ اردوغان و حزب وی از همین نقطه قوت و همان جایی که رقیبان وی آسیب دیده بودند، ضربه خورد. اقتصاد ترکیه در حالی بشتد وابسته به عوامل و فاکتورهای خارجی است که نوع رابطه با آمریکا نیز در آن از اهمیت راهبردی برخوردار است. طوری که هر فراز و نشیب در روابط واشنگتن و آنکارا، اقتصاد ترکیه را با فراز و نشیب همراه می‌کند. تا سال ۲۰۱۵ روابط میان واشنگتن و آنکارا در مسیر رشد و توسعه بود. ورود سرمایه خارجی و روابط مناسب با بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، ترکیه را در میان کشورهای قرار داده بود که از بالاترین نرخ رشد اقتصادی بر خوردار بودند. اما با وقوع کودتا و بروز اختلافات میان ترکیه و آمریکا در ارتباط با عوامل این کودتا، رابطه با

مادق ملکی کارشناس ترکیه

تغییرات تاریخی «شی جین پینگ»

نویسنده: دانگ یوان مترجم: زهره صفاری

سال ۲۰۲۱ پایان کار «شی جین پینگ» بود اما برخلاف قوانین قدیمی چین، رئیس‌جمهور قدرتمند دولت پکن با حمایت ۳۴۸ عضو کمیته مرکزی حزب کمونیست با صورت قطعنامه‌ای تاریخی سومین دوران حکمرانی‌اش بر سرزمین آژدها را نیز تثبیت کرد.

حالا «شی جین پینگ» ۶۸ ساله رهبر پلانمناز حزب کمونیست چین حتی پس از بیستین نشست کنگره در نوامبر ۲۰۲۲ خواهد بود و تا سال ۲۰۲۷ به‌عنوان رئیس‌جمهور و رئیس کمیسیون ارتش مرکزی، ابتکار عمل در چین را به دست خواهد داشت. حزب کمونیست از سال ۱۹۴۹ هرگز از اریکه قدرت اول پکن پایین نیامده اما آنچه مسلم است در تاریخ صدساله این حزب هرگز سیاستمداری قدرتمندتر از «شی» بر سر کار نیامده است و این حقیقتی است که برای چین نیز چه در حوزه سیاسی، اقتصادی و نظامی صدق می‌کند.

وقتی «شی جین پینگ» در سال ۲۰۱۲ به قدرت رسید بلندپروازی او بر هیچ کس پوشیده نبود و در عمل نیز بسیار موفق بود. طوری که در داخل و خارج کشورش، همگان او را تضمین کننده پیشرفت چین و رشد فزاینده آن دانسته و می‌دانند. علاوه بر اینها او یکی از پایه‌گذاران جاده ابریشم جدید بر مبنای پروژه «یک جاده یک کمربند» است که امکان ارتباط با آسیا، آفریقا و اروپای شرقی را برای چین تسهیل کرده و می‌تواند نظم جهانی حاکم از زمان جنگ جهانی دوم را به چالش بکشد. همین امر نیز سبب شد تا به طور مثال در سال ۲۰۱۷، کمیته اجرایی حزب کمونیست نتواند گزینه جوان و کارآمدتری از «شی جین پینگ» برای جانشینی او پس از ۲۰۲۲ و در پایان دومین دوران قانونی او بر ریاست حزب معرفی کند. اما این آخرین باری نبود که حزب در برابر «شی» تسلیم شد و در سال ۲۰۱۸، کمیته با درخواست او، محدودیت دوران ریاست جمهوری را نیز برداشت. اما آن سوی مرزهای چین نیز، «شی» به‌عنوان پایه‌گذار ایدئولوژی نقالی با ابرقدرتی آمریکا شناخته می‌شود؛ تفکری که می‌تواند بر تلاش‌های او در دفاع از قوانین حزب کمونیست و سرمایه‌داری مشروعیت بدهد.

اما بالاتر از همه اینها سند تاریخی مصوب حزب کمونیست در صدمین سالگرد تأسیس آن، تأیید تمام عیار برای مدیریت و نقش برجسته «شی جین پینگ» در دستاوردهای بزرگ و درخشان چین در سال‌های حکمیت اوست و بسیاری تفکرات او را به «مارکسیسم قرن ۲۱» یا «جهش مارکسیسم در چین» تعبیر می‌کنند. شاید همین امر نیز سبب شده است که بسیاری از تحلیلگران بر تابوشکنی حزب کمونیست تأکید داشته باشند. حال سؤال اساسی بسیاری از سیاستمداران این است که آیا «شی جین پینگ»، تابوهای دیگری مانند انقلاب فرهنگی را که پدرش نیز قربانی آن بود خواهد شکست؟

دولت چین باشکوه‌ترین جشن تاریخ خود را به مناسبت ۱۰۰ سالگی حزب کمونیست این کشور در استادیوم ملی پکن برگزار کرد. صدها نفر در اجرای نمایش این جشن حضور داشتند.

۱۵ تیر ۱۴۰۰

افشای جاسوسی از صدها فعال سیاسی و سیاسی‌مدتار با نرم افزار اسرائیلی پگاسوس، این افشاگری باعث شد کنگره آمریکا در میان ناخشنودی تل آویو خواهان تحریم سازنده نرم افزار شود.

۱۹ جولای

افشای جاسوسی از صدها فعال سیاسی و سیاسی‌مدتار با نرم افزار اسرائیلی پگاسوس، این افشاگری باعث شد کنگره آمریکا در میان ناخشنودی تل آویو خواهان تحریم سازنده نرم افزار شود و ۲۱ سال نبرد بی‌حاصل از این کشور خارج شد و انتقادات زیادی را برانگیخت.

۱۹ اکتوبر ۱۴۰۰

آغاز حملات هوایی و زمینی ۱۱ روزه به غزه، این چهارمین درگیری نظامی بین رژیم صهیونیستی و حماس بود که در نهایت تل آویو آتش‌بس اعلام کرد و حماس پیروزی خود را جشن گرفت.

۱۵ مه

